

всенародно страдание на миналото” (цитирам отново Гео-Миле-вия предговор към неговата “Антология на българската поезия”).

Колебаем се непрекъснато пред желанието да четем Яворово-то поетическо творчество като над-текстово единство, с усещането за “единен” сюжет, с разбирането за значимостта на разнотипните вътрешни междутекстови връзки и добропорядъчната дисциплинираност да удържаеме вниманието си в границите на отделното стихотворение или дадена поема. И може би точно това колебание, което, да си признаем, толкова често изпитваме при четене на поезия и което е толкова по-силно при потъването ни в Яворовия свят, може би точно то ни помага сега в краевековните актуализации.

Припомням си едно често цитирано Владимир-Василево свидетелство за изречени от Яворов думи: “Досегашният ми живот се открива като един сън, от който съм се пробудил; а когато дойде животът след смъртта, тогава и това пробуждане, и то ще ми се струва като втори един сън, от който повторно съм се събудил.” Безкрайна поредица ли са тези събуждания? И в такъв случай еднократен акт, еднократна драма, еднократна трагедия ли е националният апокалипсис, след като той е толкова важен точно защото подлага на изпитание готовността да бъде призван (а защо и той не призовава?) носителят на съзнание на национален, племенен Гений, Геният на Родината? Наистина ли се случва всичко това, предреченото, сега, след изминал век, след сто години или неговото случване е все отлагано, все отменствано със заплахата на вече неусетно, без много шум окончателно станалото? Смъртта на Родината, трагическата невъзможност при смъртна заплаха да събере живите си и мъртви синове, дори Гения си, тази смърт продължава ли да се преживява от нейния Гений:

... В този шеметен полет
смъртта в лице погледнах - душа на вековете,
сврѣхсмисъл вековечна: погледнах я с цената
на всеки страх от нея, с цената на страхът
и смисъла в живота. И бягат пак тълпите
пред майката велика, и кретам аз магесан
от нея - и след нея - по своя земен път...